

УДК 398:094.3:027.7:378.4(477.74-21)
[http://doi.org/10.18524/2304-1447.2018.2\(20\).145517](http://doi.org/10.18524/2304-1447.2018.2(20).145517)

Ревенко Дар'я Вадимівна,

бібліотекар I категорії Наукової бібліотеки
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова,
вул. Преображенська, 24, м. Одеса, 65082, Україна,
тел.: (0482) 34 80 11
e-mail: library@onu.edu.ua

ВИДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ФОЛЬКЛОРИСТИКИ У КОЛЕКЦІЇ UCRAINICA (ЗА МАТЕРІАЛАМИ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА)

У статті подано характеристику збірників української фольклористики XIX ст. із «розпорошеної» колекції Ucrainica у фондах Наукової бібліотеки Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Надається короткий аналіз примірників, зібраних і виданих Г. С. Ількевичем, Ф. Боденштедтом, А. Л. Метлинським, М. А. Маркевичем, П. С. Єфименком, Я. Ф. Головацьким.

Ключові слова: українська книга, Ucrainica, Український відділ, українська фольклористика.

На початку 20-х рр. XX ст. у в Центральній науковій бібліотеці (у 1924–1930 рр. таку назву мала сучасна Наукова бібліотека Одеського національного університету імені І. І. Мечникова) було організовано окремий відділ української книги – Український кабінет, метою якого стало збирання та комплектування українського книжного фонду. У 1925 р. кабінет було переорганізовано в Український відділ – Ucrainica. Відповідно до даних від 1928 р. загальна кількість книг у відділі становила приблизно 50 тис. одиниць, 25 тис. назв [1, с. 143]. До відділу Ucrainica зараховували книги, надруковані українською та іншими мовами, які стосувалися історії України, історії розвитку українського мовознавства та літератури [2, с. 117]. Про належність примірників до фонду свідчить штамп «UKRAINICA» (іл. 1), що розміщується переважно на титульному аркуші чи на верхній кришці палітурки.

У сучасній Науковій бібліотеці Одеського національного університету імені І. І. Мечникова книги з колекції Ucrainica не складають окремий відділ, а розпорошені у фондах. Шляхом фронтального перегляду книжкового фонду бібліотеки співробітниками відділу рідкісних книг та

рукописів проводиться робота з реконструкції українського книжкового зібрання. На сьогодні встановлено близько двохсот примірників зі штампом «UCRAINICA». За тематикою це книги з історії, історії українського мовознавства та літератури. Вагому частину Українського відділу складають зібрання зразків українського фольклору. Початок XIX ст. ознаменувався появою перших значних теоретичних праць у галузі української фольклористики та збірників усної народної творчості. Серед них книги київських, харківських, львівських, одеських та закордонних видавництв. У нашій статті розглянемо найбільш цікаві примірники збірників української народної словесності, які зберігаються у фондах Наукової бібліотеки Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Одним із перших дослідників, який почав цікавитися, збирати та вивчати першоджерела української народної словесності, був Григорій Степанович Ількевич (1803–1841) – український фольклорист, етнограф і викладач, він добре володів польською, німецькою, російською мовами, знав латинську та грецьку мови. У 1822–1835 рр. Г. Ількевич працював учителем у Коломиї та у 1835–1841 рр. – у Городенці. Із 1820 р. почав проводити етнографічні експедиції галицькими краями з метою зібрати народні пісні, прислів'я та приповідки. Перші його матеріали були надруковані у збірнику «Русалка Дністрова». Окрему збірку «Галицькии приповедки и загадки» (1841) Г. Ількевич видав у Відні в армянській конгрегації мекхитаристів. Друкарня з 1830 р. спеціалізувалася на виданні слов'янських книг. Редакторами збірок стали Іван та Яков Головацькі [6, с. 40]. На титульному аркуші примірника, що зберігається у фондах Наукової бібліотеки, є дарчий напис Якова Головацького: «В библиотеку Императорского Лицея в Одессе Я. Ф. Головацкий 1859 г.» (іл. 2), який той подарував Рішельєвському лицю.

Рукопис збірки до друку був готовий ще у 1838 р. Він містив 2225 приповідок, записаних польською латинкою, що мали відповідно німецький переклад, були розташовані за алфавітом принципом польської абетки. Видання було доручено Якову Головацькому у 1840 р., який, у свою чергу, передав рукопис своєму братові Івану до Відня. Іван і Яків Головацькі відповідально підійшли до роботи над збіркою. Вони додали до неї приповідки з власного архіву, які розташувалися на 115 сторінках книги, 60 загадок із відповідями, зібрані Іваном Білецьким, і виділили їх в окремий розділ. Наступне, що зробили брати – це замінили польську латиницю гражданським шрифтом, залишивши відповідне алфавітне розташування, вилучили паралельний німецький переклад приповідок та передмову. У 1841 р. «Галицькии приповедки и загадки» були надруковані в типографії о. о. мекхитаристів тиражем із 500 примірників.

У 1845 р. у німецьких містах Штутгарт і Тюбінген вийшла друком збірка «Поетична Україна. Збірка малоруських народних пісень» («Die Poetische Ukraine. Sammlung Klein Russischer Volkslieder») (дод.: 7) німецькою мовою Фрідріха Боденштедта (1819–1892), професора слов'янських та старогрецької мов у Мюнхені, німецького письменника та перекладача.

Із 1840 р. Ф. Боденштедт переїхав до Москви, де працював домашнім учителем у родині князя Голіцина. У вільний від роботи час він займається вивченням слов'янської історії та культури. Тут він познайомився з поетом Василем Красовим (1810–1854), який читав йому лекції про відмінності між російським і українським фольклором. У 1843 р. Фрідріх Боденштедт переїхав у Тбілісі, де працював домашнім учителем у родині кавказького намісника генерала Найдгарта. Інтерес до української народної творчості у Ф. Боденштедта ще більше зростає завдяки знайомствам з інспектором Тифлійської гімназії І. В. Росковшенком, другом Т. Шевченка, поетом О. Афанасьєвим-Чужбинським і польським письменником Т. Ладую-Заблоцьким, який займався вивченням української історії та етнографії. Ф. Боденштедт розпочав власну роботу над перекладами слов'янської фольклористики німецькою мовою.

«Поетична Україна ...» стала першою спробою Ф. Боденштедта ознайомити німецького читача з українською поетичною культурою. Збірка складається з 33 ліричних пісень та 12 історичних дум, які розмістилися на 132 сторінках. У своїй передмові Фрідріх Боденштедт зазначав, що «ні в одній іншій країні дерево народної поезії не дає таких чудових плодів, як українське» [дод.: 7, с. VIII]. І за умови, якщо його робота буде прийнята добре, він планував продовження подальшого видання грузинських, вірменських, татарських народних пісень.

У розвитку української фольклористики важливою постаттю став Амвросій Лук'янович Метлинський (1814–1870) – фольклорист, етнограф, поет, мовознавець, видавець, професор Київського (1848–1849) та Харківського (1849–1854) університетів. Протягом усього життя він займався вивченням народної поезії не тільки як літературного, а й мовного явища. Прикладом такої роботи дослідника став збірник «Народные южнорусские песни» (1854) (дод.: 3). Окрім власного доробку до збірки ввійшли пісні та думи, зібрані Миколою Білозерським (1833–1896) – на той час молодим 21-річним збирачем, журналістом, дослідником архівів чернігівських монастирів. На початку 1853 р. М. Білозерський взявся допомагати А. Метлинському впорядковувати думи та пісні. Збірка вмістила в собі близько 1000 пісень. Видавець відмовився від алфавітного розташування пісень і розподілив їх відповідно до часу побутування в

народі в такому порядку: «Песни житейские» (колискові, любовні, весільні, сімейно-родинні, поминальні); «Песни годовые» (веснянки, русальні, купальські, петрівочні, косарські, гребецькі, жнивальні, осінні); «Песни и думы поучительные»; «Думы и песни былевые» (до часів козацтва, з козацтва до Унії, від Унії до Богдана Хмельницького, часи Богдана Хмельницького, від початку і до кінця XVIII ст., невідомі часи); «Песни бытовые» (козацькі, чумацькі, бурлацько-сироцькі, солдатські, промислові); «Песни шуточные». При остаточному відборі пісень А. Метлинський надав перевагу тим, «что нигде не напечатано (кроме немногих исключений), и действительно достойны внимания. Не допуская произвола в составлении песен из нескольких вариантов ...» [дод.: 3, с. X]. У кінці збірки вміщено правила записування дум і пісень, які склав М. Білозерський, та список кобзарів (бандуристів) і лірників.

Особливість «Народных южнорусских песен» полягає в тому, що А. Метлинський як мовознавець звертав увагу на особливості фонетичних і лексичних явищ, і при записуванні текстів віддавав перевагу народній вимові, зберігаючи її оригінальність. У своїй передмові він окреслив основні цілі роботи над збіркою: «... представить сборник народных украинских песен, а не образцы местных изменений господствующего произношения» [дод.: 3, XI].

Отже, збірка «Народные южнорусские песни» за редакцією А. Метлинського стала класичним зразком видання народної пісенності, а матеріали збірки залишаються цінною джерельною базою для досліджень українських пісень та народної культури.

Вагомий внесок у вивчення українського народного побуту зробив Микола Андрійович Маркевич (1804–1860) – історик, етнограф, фольклорист, архівіст, поет, перекладач, музикант і композитор. Він зібрав багатий фольклорний матеріал у збірці «Обычаи, поверья, кухня и напитки малороссиян ...» (1860) (дод.: 4), яка розкриває знайомий і незнайомий світ української народної культури: міфології, календарних свят, звичаїв та обрядів родинного циклу, повсякденного побуту, народної медицини, національної кухні. Робота над збірником була розпочата ще в 1850 р. За задумом автора нарис повинен був «составить обширный сборник под заглавием «Внутренняя жизнь Малороссии от 1600 года до нашего времени» [дод.: 4, с. [3], але до кінця його завершити не вдалося. Збірка була надрукована І. Давиденком уже після смерті М. Маркевича. Видавець, «желая сделать доступными для публики эти драгоценные труды неутомимого и добросовестного изыскателя быта Малороссии», дав їй назву від себе, про що говорить у передмові до видання [дод.: 4, с. [3]. За змістом збірка складається з дев'яти розділів: «Праздничные

обряды и поверья», «Весна», «Поверья и суеверья отдельные», «Знахарская ботаника», «Болезни особенного рода и лечения их», «Приметы по животным», «Любощи», «Свадьбы», «Простонародная кухня, десерты и напитки».

Серед фольклористів об'єктом дослідження також стає такий жанр народної словесності як заклинання. Одним із перших дослідників, хто звернулися до систематичного зібрання українських народних замовлянь, слід вважати українського етнографа, статистика та бібліографа Петра Савовича Єфименка (1835–1908). Ще у 1858 р. П. Єфименко приготував невелике зібрання малоросійських заклинань для розміщення в «Чернігівських губернських відомостях», у передмові до якого зазначив, що «на этот, столь интересный для истории, этнографии и мифологии, предмет до сих пор не было обращено ни малейшего внимания» [дод.: 6, с. I]. На цьому свою роботу він не завершив – у 1874 р. видав «Сборник малороссийских заклинаний» із 221 заклинань (дод.: 6). У передмові та після кожного заклинання П. Єфименко вказав усі джерела та збірники, із яких були відібрані тексти. До збірки також увійшли примовляння, приказки, які мають подібний до заклинань характер. Зібраний матеріал укладач структурував за наступними розділами: любов, шлюб, здоров'я і хвороби, приватний побут, промисли і заняття, відносини громадські, ставлення до природи, ставлення до надприродних істот. Заклинання відзначаються своєю короткістю та історично передавалися переважно в усній формі, що призводило до деяких змін у їх змісті. Та навіть незважаючи на це, заклинання представляють собою важливе джерело для ознайомлення з віруваннями українського народу.

У фондах Наукової бібліотеки зберігається цінні видання, зібрані Яковом Федоровичем Головацьким (1814–1888) – українським етнографом, фольклористом, поетом, мовознавцем, істориком, педагогом, громадським діячем. Разом із Маркіяном Шашкевичем (1811–1843) та Іваном Вагилевичем (1811–1866) Яків Головацький організують об'єднання «Руська трійця» (1833–1837), у межах якого розгорнув плідну роботу з вивчення народної мови, різних галузей української культури, збирання пам'яток історії й етнографії, запису творів усної народної словесності, їхнього вивчення, систематизації та публікації. Результатом колективного діяння дослідників став перший альманах «Русалка Днестровая» (1837) (дод.: 5), написаний народною мовою. Такий примірник збірки із дарчим написом Я. Головацького «В библиотеку Императорского Лицея в Одессе Львов 1859 г. Я. Ф. Головацкий» зберігається в Науковій бібліотеці у відділі рідкісних книг і рукописів. Збірка складається із чотирьох розділів. Перший розділ «Пісні народні» розпочинається науковою

розвідкою Івана Вагилевича «Передговор. К народним руським пісням», далі йдуть дві частини «І. Думи і думки» та «ІІ. Обрядові пісні». Окремим розділом виділенні «Складання», до якого увійшли ліричні поезії М. Шашкевича, його оповідна казка «Олена», поеми І. Вагилевича «Мадей» та «Жулин і Калина» та народна пісня «Два віночки» Я. Головацького. Третій розділ – «Переклади» з сербськими народними піснями в перекладах М. Шашкевича і Я. Головацького й уривок із чеського «Краледвірського рукопису». В останньому розділі «Старина» опубліковані історичні та фольклорні твори, діловий документ та бібліографічну відомість про слов'янські й українські рукописи.

Окреме видання руських народних пісень, зібране Я. Головацьким, виходить у трьох частинах під назвою «Народные песни Галицкой и Угорской Руси» (1878) (дод.: 2). До збірки увійшли історичні, побутові, обрядові пісні, думи та інші зразки самобутньої української народної творчості, які були записані Я. Головацьким під час експедиції у 1830–1840 рр. Західною Україною. Він також додав до праці широкі етнографічні, історичні та географічні нариси Галицької і Угорської Русі, статистичні відомості.

Перша частина праці розкриває географічно-статистичні й історико-етнографічні особливості Галичини, північно-східної Угрії (тобто Угорщини [дод.: 2, Ч. 1, с. 557]) і Буковини та відомості про політичний поділ даних територій. Далі вміщені галицькі народні пісні, які розділені на два розділи: думи (козацькі, рекрутські, гайдамацькі, чумацькі та бурлацькі, господарські та скотарські) і думки (народні й освіченого стану). Також до першої частини Яків Головацький додає карту населення Галичини, Угрії та Буковини з поясненнями та коментарями, у якій уточнюються дані карти П. Й. Шафарика (1843 р.).

Друга частина, «Обрядные песни», присвячена зібранню календарно-обрядових пісень зимового, весняного, літнього й осіннього циклів, родинно-побутових, історичних пісень. Третя частина «Разночтения и дополнения» – це продовження розділу обрядових пісень. У кінці подається зміст усіх пісень трьох частин і «Азбучный указатель по началу песен». Кожна книга супроводжується ілюстраціями із зображенням національних особливостей побуту, звичаїв, одягу народу Галичини та Буковини.

І «Русалка Днестровая», і «Народные песни Галицкой и Угорской Руси» стали вагомими працями в історії української фольклористики та видавничої діяльності, котрі розкрили характерні особливості та національно-культурні погляди Якова Головацького [6, с. 38].

Варто зазначити, що історія побутування книг із колекції *Ucrainica* у

фондах Наукової бібліотеки Одеського національного університету імені Мечникова починається ще з бібліотек Рішельєвського ліцею та Новоросійського університету, про що засвідчують штампи на примірниках видань. Бібліотека Новоросійського університету (та її попередниця Рішельєвського ліцею) розвивалася разом із навчальним закладом та за необхідністю комплектувалися науковими та художніми виданнями з метою організування навчального процесу викладачів та учнів. Книги зі славістики, зокрема української, не стали винятком.

Охарактеризовані у статті збірки української фольклористики Г. С. Ількевича, Ф. Боденштедта, А. Л. Метлинського, М. А. Маркевича, П. С. Єфименка, Я. Ф. Головацького, що увійшли до Українського відділу Центральною науковою бібліотекою, розкривають історичну та культурну цінність та становлять інтерес як об'єкти дослідження для науковців зі спеціальних галузей літературознавства, етнології, історії і книгознавців. Перспективи вивчення «розпорошеної» колекції *Ucrainica* у фондах Наукової бібліотеки ОНУ імені І. І. Мечникова пов'язані з подальшим виявленням примірників української книги та відновлення фонду у повній мірі.

Список використаної літератури

1. Два століття служіння книзі. Історія Наукової бібліотеки Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, 1817–2017 / М. В. Алексеєнко, М. О. Подрезова, О. В. Полевщикова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова ; авт. вступ. ст. та наук. ред. І. М. Коваль ; відп. ред. М. О. Подрезова ; бібліогр. ред. О. С. Мурашко ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Наук. б-ка. – Одеса : ОНУ, 2017. – 292 с.
2. *Комаров Б.* Український відділ Одеської Центральної наукової бібліотеки / Б. Комаров // Журн. бібліотекознавства та бібліогр. – 1929. – № 3. – С. 117–120.
3. *Лановик М. Б.* Українська усна народна творчість / М. Б. Лановик, З. Б. Лановик. – Київ : Знання-Прес, 2001. – 591 с.
4. *Ревенко Д. В.* Фонд «UCRAINICA» в Одеській центральній науковій бібліотеці [Електронний ресурс] / Д. В. Ревенко // Biblio-Колегіум Наук. б-ки Одес. нац. ун-ту ім. І. І. Мечникова : електрон. вид. – 2017. – Вип. 11. – Електрон. дан. – Режим доступу: <http://minilib.onu.edu.ua/index.php/main/article/view/44> (дата звернення: 25.10.2018 р.). – Загол. з екрана.
5. *Седляр О.* Видавнича діяльність Івана та Якова Головацьких у 1840–1848 рр. / О. Седляр // Вісн. Львів. ун-ту. Серія: Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології. – Львів : Вид-во ЛНУ ім. І. Франка, 2014. – Вип. 8. – С. 38–61.
6. *Циганик М.* Фольклорні записи корифеїв «Руської трійці» у збірнику Якова Головацького «Народные песни Галицкой и Угорской Руси» [Електронний ресурс] / М. Циганюк // Народознавчі зошити. – 2013. – № 1 (109). – Електрон. дан. – Режим доступу: <http://nz.lviv.ua/archiv/2013-1/4.pdf> (дата звернення: 25.10.2018 р.). – Загол. з екрана.

Referenses

- [1]. Aliexsieienko M. V., Podrezova M. O. Polevshchykova O. V., Pruzhyna V. P., Samodurova V. V. *Dva stolittia sluzhinnia knyzi. Istorii Naukovoï biblioteki Odeskoho natsionalnoho universytetu imeni I. I. Mechnykova, 1817–2017* [Two centuries of service to the book. History of the Scientific Library of Odessa I. I. Mechnikov National University, 1817–2017]. Odessa, 2017, 292 p.
- [2]. Komarov B. Ukrainyski viddil Odeskoi Tsentralnoi naukovoï biblioteki [Ukrainian department of the Central Scientific Library of Odessa]. *Zhurnal bibliotekoznavstva ta bibliohrafii* [Journal of Library Science and Bibliography]. 1929, no. 3, pp. 117–120.
- [3]. Lanovyk M. B., Lanovyk Z. B. *Ukrainska usna narodna tvorchist* [Ukrainian folklore]. Kyiv, 2001, 591 p.
- [4]. Revenko D. V. Fond «UCRAINICA» v Odeskii Tsentralnii naukovoï bibliotetsi [The fund «Ucrainica» in Scientific Library of Odessa I. I. Mechnikov National University]. *Biblio-Kolehium Naukovoï biblioteki Odeskoho Natsionalnoho universytetu imeni I. I. Mechnykova* [Biblio-Kolehium of the Scientific Library of Odessa I. I. Mechnikov National University]. Available at: <http://minilib.onu.edu.ua/index.php/main/article/view/44>
- [5]. Sedliar O. Vydavnycha diialnist Ivana ta Yakova Holovatskykh u 1840–1848 rr. [Publishing activity of Ivan and Jacob Golovatsky in 1840-1848]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii: Knyhoznavstvo, bibliotekoznavstvo ta informatsiini tekhnolohii* [Lviv university herald. Series: Bibliology, Library studies, Information technology]. Lviv, 2014, iss. 8, pp. 38–61.
- [6]. Tsyhanyk M. Folklorni zapysy koryfeiv «Ruskoi triitsi» u zbirnyku Yakova Holovatskoho «Narodnyye pesni Galitskoy i Ugorskoy Rusi» [Folklore notes of the leaders of «Russian trio» in the collection of Yakov Holovatskyi «Folk songs of Galician and Hungarian Rus»]. *Narodoznavchi zoshyty* [Ethnological notebooks]. Available at: <http://nz.lviv.ua/archiv/2013-1/4.pdf>.

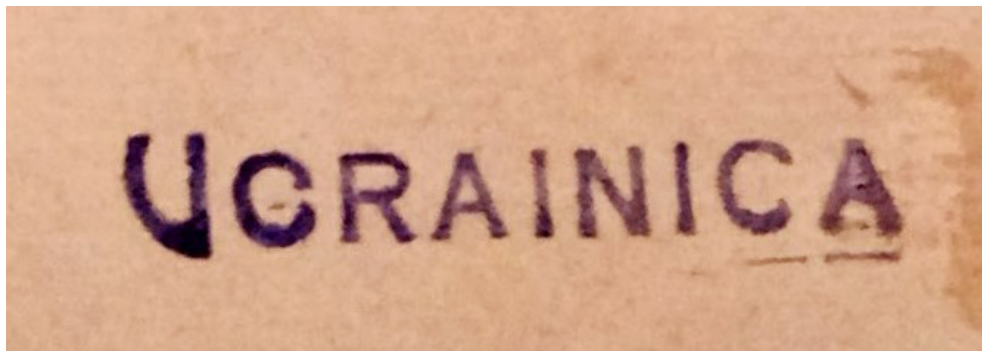
Надійшла 07.09.2018 р.

Додаток

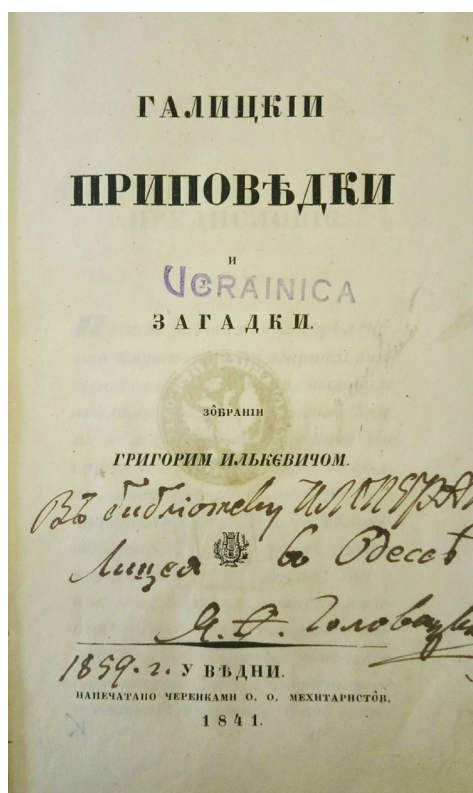
Видання української фольклористики у колекції *Ucrainica*

1. Галицкии приповедки и загадки / зобрания Григорием Илькевичом. – У Видни : напечатано черенками о. о. мехитаристов, 1841. – VI, 124 с.
2. Народныя песня Галицкой и Угорской Руси : у 3 ч. / собрания Я. Ф. Головацким. – М. : в Унив. тип. (М. Катков), 1878. – Ч. 1–3.
3. Народные южнорусские песни / издание Амвросия Метлинского. – Киев : в унив. тип., 1854. – XVIII, [2], 472, IV, [2] с.
4. Обычаи, поверья, кухня и напитки малороссиян : извлечено из нынешнего народного быта / составлено Николаем Маркевичем ; издатель И. Давиденко. – Киев : в тип. И. и А. Давиденко, 1860. – [6], 171, [3] с., 1 л. ил.
5. Русалка Днестровая = Ruthenische Volks-Lieder / [сост. и авт. предисл.: М. Шашкевич, И. Вагилевич, сост. Я. Головацкий]. – У Будиме [Budapest] : письмом Корол. Всеучилища Пештанского, 1837. – XX, 133, [3] с., 1 л. ил.
6. Сборник малороссийских заклинаний / составил П. Ефименко. – М. : в унив. тип., 1874. – [2], VI, 70 с.
7. Die poetische Ukraine eine sammlung kleinrussischer volkslieder, / ins deutsche übertragen von Friedrich Bodenstedt. – Stuttgart und Tübingen : J. G. Cotta'scher Verlag, 1845. – XII, 132, [8] S.

ІЛЮСТРАЦІЇ

Іл. 1. Штамп «UKRAINICA»

Іл. 2. Титульний аркуш збірки «Галицькі приповідки и загадки» (1841) з дарчим написом Якова Головацького

Ревенко Д. В.,

библиотекарь I категории Научной библиотеки
Одесского национального университета имени И. И. Мечникова,
ул. Преображенская, 24, г. Одесса, 65082, Украина,
тел.: (0482) 34 80 11
e-mail: library@onu.edu.ua

ИЗДАНИЯ УКРАИНСКОЙ ФОЛЬКЛОРИСТИКИ В КОЛЛЕКЦИИ UCRAINICA (ПО МАТЕРИАЛАМ НАУЧНОЙ БИБЛИОТЕКИ ОДЕССКОГО НАЦИОНАЛЬНОГО УНИВЕРСИТЕТА ИМЕНИ И. И. МЕЧНИКОВА)

В статье дана характеристика сборников украинской фольклористики XIX в. из «рассеянной» коллекции Ucrainica в фондах Научной библиотеки Одесского национального университета имени И. И. Мечникова. Предоставляется краткий анализ экземпляров, собранных и изданных Г. С. Илькевич, Ф. Боденштедтом, А. Л. Метлинским, Н. А. Маркевичем, П. С. Ефименком, Я. Ф. Головацким.

Ключевые слова: украинская книга, Ucrainica, Украинский отдел, украинская фольклористика.

Revenko D. V.,

Librarian of the 1-st Category
of the Odesa I. I. Mechnikov National University
24, Preobrazhenska St., Odesa, 65082, Ukraine,
tel.: (0482) 34 77 89
e-mail: library@onu.edu.ua

PUBLICATIONS OF UKRAINIAN FOLKLORE IN THE UCRAINICA COLLECTION (BASED ON THE MATERIALS OF THE SCIENTIFIC LIBRARY OF ODESA I. I. MECHNIKOV NATIONAL UNIVERSITY)

Summary

The article describes the characteristics of the Ukrainian folklore collection of the XIX century from the «dispersed» Ucrainica collection in the funds of the Scientific library of Odessa National I. I. Mechnikov University. In the early 20s of the XIX century in the Central scientific library (in 1924-1930 the contemporary Scientific library of Odessa national I. I. Mechnikov University had this name) there was created a separate department of Ukrainian book – the Ukrainian cabinet, the goal of which was the collection and acquisition of the

Ukrainian book fund. In 1925 the cabinet was reorganized into the Ukrainian department – *Ucrainica*. According to the data from 1928, the total amount of books in the department was about 50 thousand units, 25 thousand names. The stamp «*Ucrainica*» which is placed mainly on the title page or the upper cover of the binding indicates that the copies belong to the fund. In the modern Scientific Library of the Odessa National I. I. Mechnikov University books from the collection of *Ucrainica* d’not form a separate department, and they are scattered in funds. Through the frontal review of the book stock of the library, employees of the department of rare books and manuscripts work on the reconstruction of the Ukrainian book collection. To date, about two hundred copies with a stamp «*UCRAINICA*» have been installed.

The collections of Ukrainian folklore of G. S. Ilkevich, F. Bodenstedt, A. Metlinsky, M. A. Markevich, P. S. Efimenko, Ya. F. Golovatsky, described in the article which were included into the Ukrainian department of the Central Scientific Library, reveal the historical and cultural value and are of interest as objects of study for scientists from special branches of literature studies, ethnology, history and bibliographers. The prospects for studying the ‘dispersed’ collection of *Ucrainica* in the funds of the Odessa National I. I. Mechnikov University Scientific Library are associated with the subsequent identification of copies of the Ukrainian book and the restoration of the collection to the full extent.

Keywords: Ukrainian editions, *Ucrainica*, Ukrainian department, Ukrainian folklore.